

Учреждение образования
«Брестский государственный университет
имени А.С. Пушкина»

Факультет иностранных языков

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ГЕРМАНСКОЙ ФИЛОЛОГИИ И ЛИНГВОДИДАКТИКИ

Материалы XX Международной
научно-практической конференции

Брест / Беларусь, 26 февраля 2016 года

**Учреждение образования
«Брестский государственный университет имени А. С. Пушкина»
Факультет иностранных языков**

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ГЕРМАНСКОЙ ФИЛОЛОГИИ И ЛИНГВОДИДАКТИКИ

**Материалы XX Международной
научно-практической конференции**

Брест / Беларусь, 26 февраля 2016 года

Брест
«Альтернатива»
2016

УДК 811.11+372.016:811.111'112.2(082)

ББК 81.2Англ+81.2Нем

А34

Рецензенты:

С. Л. Бобырь, кандидат педагогических наук, доцент

В. И. Рахуба, кандидат филологических наук, доцент

Редакционная коллегия:

Е. Г. Сальникова, кандидат филологических наук, доцент

Н. А. Тарасевич, кандидат филологических наук, доцент

И. Ф. Нестерук, кандидат филологических наук, доцент

Л. Я. Дмитрачкова, кандидат педагогических наук, доцент

В. В. Авраменко, кандидат филологических наук, доцент

В. М. Иванова, доцент

А. П. Сацук, старший преподаватель

Актуальные вопросы германской филологии и лингводидактики : материалы XX Междунар. науч.-практ. конф., Брест, 26 февраля 2016 г. /Брест. гос. ун-т имени А. С. Пушкина; редкол. : Е. Г. Сальникова [и др.]. – Брест : Альтернатива, 2016. – 320 с.

ISBN 978-985-521-544-9.

В сборник вошли материалы XX Международной научно-практической конференции, которая проходила 26 февраля 2016 года на базе факультета иностранных языков Учреждения образования «Брестский государственный университет имени А. С. Пушкина».

Сборник включает материалы, в которых рассматриваются актуальные вопросы изучения языка в системном и функциональном аспектах, дискурсивного анализа и современного литературоведения, а также проблемные аспекты лингводидактики и методики обучения иностранным языкам.

Сборник адресован научным сотрудникам, преподавателям ВУЗов, аспирантам, студентам. Ответственность за содержание и стиль публикуемых материалов несут авторы.

УДК 811.11+372.016:811.111'112.2(082)

ББК 81.2Англ+81.2Нем

ISBN 978-985-521-544-9

© БрГУ имени А.С. Пушкина, 2016

© Оформление. ЧПТУП «Издательство
Альтернатива», 2016

Булавко М. А.	
Инновационная деятельность современного учителя	244
Василевский А. А.	
Использование УМК по английскому языку в средних школах в русле интерактивного обучения	246
Василюк Т. В.	
Использование информационно-коммуникационных технологий для совершенствования познавательных способностей учащихся.....	250
Колосова Ю. Н.	
Реализация модели интегрированного обучения «английский язык – информатика» на примере работы объединения по интересам «Hello, компьютер»	252
Гецэвіч Ю. С., Крывальцэвіч А. В.	
Распрацоўка канцэпцыі мабільнага прыстасавання ў сферы турызма як сродка ўспрыняцця замежнікам культурна-маўленчых асаблівасцяў краіны.....	254
Качан Я. С., Крывальцэвіч А. В., Маракуліна П. А.	
Праблемы апрацоўкі колькасных выказаў з адзінкамі вымярэння на прыкладзе дыстанцыі, даўжыні, хуткасці і памеру для англійскай і беларускай моў	257
Гецэвіч Ю. С., Лысы С. І.	
Выкарыстанне камп'ютарна-лінгвістычных сэрвісаў праекта www.corpus.by як лінгвадыдактычных сродкаў навучання замежным і родным мовам	261
Станіславенка Г. Р., Гецэвіч Ю. С., Лысы С. І.	
Выкарыстанне камп'ютарна-лінгвістычных сродкаў для перакладу ўніверсальнай дзесяткавай класіфікацыі дамену “тэатр” з англійскай на беларускую мову і генерацыя алфавітна-прадметнага паказальніка.....	264
Кунцевич А. А.	
Диалоговая технология обучения речевым стратегиям учащихся 7 класса общеобразовательной школы: первый опыт	267
Лапунова О. В.	
Просмотр телевизионных репортажей как средство развития навыков и умений понимания иноязычной речи на слух	271

2. Асаpела group [Электронны рэсурс]. 2016. – Рэжым доступу : <http://www.acapela-group.com/>. – Дата доступу : 15.01.2016.
3. ПРАВИЛЫ ДАРОЖНАГА РУХУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <http://pdd.by/>. – Дата доступу : 11.01.2016.

Ю.С. ГЕЦЭВІЧ, С.І. ЛЫСЫ

Мінск, Аб'яднаны інстытут праблем інфарматыкі НАН Беларусі

ВЫКАРЫСТАННЕ КАМП'ЮТАРНА-ЛІНГВІСТЫЧНЫХ СЭРВІСАЎ ПРАЕКТА *WWW.CORPUS.BY* ЯК ЛІНГВАДАКТЫЧНЫХ СРОДКАЎ НАВУЧАННЯ ЗАМЕЖНЫМ І РОДНЫМ МОВАМ

Адным з асноўных сродкаў камунікацыі і ўзаемадзеяння ў чалавечым асяроддзі з'яўляецца маўленне. Пад сістэмамі сінтэзу маўлення па тэксце разумеюць сістэмы, здольныя пераўтвараць друкаваны электронны тэкст у адпаведны маўленчы сігнал. Такія сістэмы патрабуюць распрацоўкі вялікай колькасці камп'ютарна-лінгвістычных алгарытмаў і лінгвістычных рэсурсаў. Дзеля ўдасканалення і тэсціравання гэтых алгарытмаў і лінгвістычных рэсурсаў супрацоўнікамі Лабараторыі распазнавання і сінтэзу маўлення АІПІ НАН Беларусі распрацаваны адмысловы інтэрнэт-рэсурс *www.Corpus.by* [1], на якім размяшчаюцца сэрвісы, што рэалізуюць дадзеныя алгарытмы. У гэтым дакладзе будуць разгледжаныя тыя сэрвісы, якія могуць выкарыстоўвацца і ў якасці лінгвадактычных сродкаў для навучання замежным і родным мовам.

Інтэрнэт-сэрвіс «**Агучаны электронны граматычны слоўнік**» [2] дае магчымасць атрымоўваць пэўную фанетычную і граматычную інфармацыю аб словах паводле шэрагу слоўнікаў. Карыстальнік можа ўвесці асобнае слова ў поле «Слова для пошуку», адзначыць неабходныя наладкі і, націснуўшы кнопку «Шукаць!», атрымаць наяўную ў слоўніках інфармацыю пра слова, якое цікавіць. Пошук можа весціся непасрэдна па слове ці па пэўнай частцы слова з магчымай пазнакай асноўнага ці пабочнага націску. Спіс спецыяльных сімвалаў, якія могуць выкарыстоўвацца ў запыце, і прыклады іх выкарыстання прыведзены ў табліцы 1.

Табліца 1 – Спіс спецыяльных сімвалаў для запыту ў сэрвісе «Агучаны электронны граматычны слоўнік» і апісанне іх прызначэння

· (кропка)	замест любой адной літары (напрыклад, <i>к.т</i> , каб знайсці словы <i>кат, кіт, кот, кут</i>)
* (зорачка)	замест адвольнай колькасці любых літар (напрыклад, <i>сло*ік</i> , каб знайсці словы <i>слоік, слонік, слоўнік</i>)
+ (плюс)	пасля націскай галоснай, каб знайсці словы з пэўным націскам (напрыклад, <i>музы+ка</i>)
= (роўна)	пасля галоснай з пабочным націскам (напрыклад, <i>паўно=чна-захо+дні</i>)

Карыстальнік можа абіраць слоўнікі, паводле якіх будзе весціся пошук, а таксама пэўныя наладкі (пошук толькі па адной частцы мовы, пошук толькі пачатковых форм слова, выбар максімальнай колькасці вынікаў). Сэрвіс дае магчымасць працаваць як са словамі беларускай мовы, так і са словамі рускай і англійскай моў. Вядзецца праца па далучэнні большай колькасці слоўнікаў. На малюнку 1 паказаны знешні інтэрфейс і прыклад працы сэрвісу. На малюнку 2 прадстаўлены прыклад працы з англійскім слоўнікам.

Слова для пошуку: зорка

Часціна мовы: Усе часціны мовы | Толькі пачатковыя формы

Максімум вынікаў: 10

Шукаць у наступных слоўніках:

- SBM1987 (паводле публікацыі "Слоўнік беларускай мовы. Арфаграфія. Арфаграфія. Акцэнтацыя. Словазмяненне / пад рэд. М.В. Бірылы. - Мінск, 1987")
- SBM2012Initial (пачатковыя формы паводле публікацыі "Слоўнік беларускай мовы / навук. рад. А.А. Лукашанец, В.П. Русак. - Мінск : Беларус. навука, 2012")
- CMU (паводле "Carnegie Mellon University Pronouncing Dictionary")
- ZALIZNIAK (паводле публікацыі "Грамматический словарь русского языка: Словоизменение / А.А. Зализняк. — Москва : Русский язык, 1980. — 880 с.")
- NEW (новыя словы для CMU)

Search / Шукаць

Паводле слоўніка sbm1987

	Лексема	Транскрыпцыя	IPA	Тэг	Катэгорыя	Агучка
зорка	зорка	[зорка]	[z'orka]	NNAFO	назоўнік	Voice1
зорка	зорка	[зорка]	[z'orka]	NNIFO	назоўнік	Voice1
зорка	зорка	[зорка]	[z'orka]	RO	прыслоўе	Voice1

Малюнак 1 – Знешні інтэрфейс і прыклад працы сэрвісу «Агучаны электронны граматычны слоўнік»

Паводле слоўніка smi

	Транскрыпцыя	Фанетызацыя на беларускую мову	Агучка
CONGRATULATIONS	K AH0 N G R AE2 CH AH0 L EY1 SH AH0 N Z	кангрэ=чалэ+шанэ	Voice1

Малюнак 2 – Прыклад працы з англійскім слоўнікам

Апроч таго, сэрвіс прадстаўляе магчымасць праслухоўвання знойдзеных слоў. Іх агучка здзяйсняецца пры дапамозе інтэрнэт-сінтэзатара маўлення па тэксце [3], які здольны сінтэзаваць беларускае і рускае маўленне. Словы англійскай мовы агучваюцца беларускамоўным сінтэзатарам паводле фанетызацыі англійскіх слоў на беларускую мову.

Сэрвіс «Праверка правапісу» [4] аналізуе тэкст на наяўнасць у ім слоў, якіх няма ў пазначаных карыстальнікам слоўніках. Калі пэўнае слова з тэксту не знойдзена ні ў адным пазначаным слоўніку, сэрвіс прапануе карыстальніку звярнуць увагу на магчымы памылковасць напісання слоў.

Сэрвіс «Ідэнтыфікатар амографі» [5] разглядае кожнае слова ўваходнага тэксту на наяўнасць некалькіх спосабаў іх прачытання паводле інфармацыі прадстаўленай у слоўніках. Для беларускай і рускай мовы адбываецца пошук слоў з аднолькавым напісаннем і рознымі націскамі, для англійскай – як слоў з рознымі пазіцыямі націску, так і слоў, якія маюць варыятыўнае вымаўленне.

Сэрвіс «Генератар спасылкі на публікацыю» [6] выконвае задачу аўтаматычнай генерацыі спасылак на беларускай, рускай ці англійскай мовах. Зайшоўшы на старонку сэрвісу, карыстальніку неабходна пазначыць фармат спасылкі, тып крыніцы (кніга, артыкул часопісу, канферэнцыя, вэб-сайт) і мову афармлення спасылкі, далей запоўніць неабходныя палі данымі. Па заканчэнні запаўнення формы неабходна націснуць на кнопку «Атрымаць спасылку на публікацыю». Вынік з'явіцца ў асобным полі ніжэй.

На дадзены момант для карыстальнікаў даступны толькі ВАК-фармат публікацый. Плануецца пашырыць магчымасці сэрвісу праз павелічэнне колькасці тыпаў спасылак і далучэнне наступных фарматаў: *Chicago, MLA, APA*.

Інтэрнэт-рэсурс *www.Corpus.by* агулам змяшчае больш за два дзясяткі сэрвісаў, якія вырашаюць розныя камп'ютарна-лінгвістычныя задачы, і могуць выкарыстоўвацца не толькі спецыялістамі ў дадзенай сферы, але і карыстальнікамі, зацікаўленымі ў адукацыйным працэсе.

СПІС ЛІТАРАТУРЫ

1. Corpus.by [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <http://www.corpus.by/>. – Дата доступу : 29.02.2016.
2. Voiced Electronic Grammatical Dictionary [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <http://corpus.by/VoicedEGDictionary/>. – Дата доступу : 29.02.2016.
3. Text-to-Speech PHP-Based Synthesizer [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <http://www.corpus.by/tts3/>. – Дата доступу : 29.02.2016.
4. Spell Checker [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <http://corpus.by/spellChecker/>. – Дата доступу : 29.02.2016.
5. Homograph Identifier [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <http://corpus.by/HomographIdentifier/>. – Дата доступу : 29.02.2016.
6. Publication Reference [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <http://corpus.by/publicationReference/>. – Дата доступу : 29.02.2016.